



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Concilia Galliæ Narbonensis

Baluze, Etienne

Parisiis, 1668


Concilivm Portvense.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14646



STEPHANI BALVZII
TUTELENSIS
NOTÆ
AD CONCILIA
GALLIÆ NARBONENSIS.

CONCILIUM PORTUENSE.

 LIQUAM istius Portuensis synodi notitiam, sed valde parvam, habuerat, qui in his studiis summa cum laude se exercuit, Jacobus Sirmondus, clarissimum seculi nostri lumen & ornamentum; ut patet ex his quæ ipse notata reliquit ad Concilium habitum apud Juniarias in diœcesi Magalonensi. Nos igitur magno viro fuimus feliciores, qui synodum integram nacti sumus in vetustissima membrana quæ extat in archivo Archiepiscopi Narbonensis. Et Sirmondus quidem viderat haud dubiè exemplar fragmenti istius Concilij ex Chartulario Narbonensi folio xxxviii. ubi hæc tantùm habentur: *Il-lustrante gratia sancti Spiritus corda fidelium, con-*

STEPHANI BALVZII

2
 ventus factus est Episcoporum sanctorum apud Ne-
 mausensem pagum, in loco qui Portus cognomi-
 natur, in Ecclesia sancta Dei genitricis Mariae, anno
 ejusdem Domini nostri Iesu Christi DCCCXCVI.
 XIII. Kal. Mai, Indictione xv. residente vero in
 eodem Concilio magnificentissimo Pontifice primo
 Narbonensis Ecclesiae Arnusto. Hæc ibi de synodo
 Portuensi. Tum statim absque ulla distinctione se-
 quitur: *Dispositione arcerfisi &c.* Quæ pertinent
 ad synodum Magalonensem apud Iunquarias.

AGILBERTO BITERR.] Mirum est hunc
 Episcopum Biterrensem heic Agilbertum vocari, &
 in subscriptionibus Tructarium. Hæc enim acta sunt
 admodum vetusta, sed tamen non puto esse au-
 thentica. Itaque oportet erratum heic esse à libra-
 rio, aut Episcopum illum fuisse binominem. Nam
 quod aliqui Reginaldum medium collocant inter
 Agilbertum & Tructarium, huic conjecturæ non
 officit; cum Reginaldus hinc removendus sit, qui
 post annum demum DCCCXCVII. ad eam cathedram
 pervenit, ut dicitur in Notis ad Concilium Ma-
 galonense.

SERVO-DEI GERVND.] cujus crebra pal-
 sim ac nobilis est memoria per illas tempestates,
 & ad quem data reperitur epistola Romani Pape
 nondum edita. Quod autem Episcopus provinciæ
 Tarraconensis interest synodo provinciæ Narbo-
 nensis, hinc factum, quod cum Tarraco, provin-
 ciæ metropolis, esset in potestate Sarracenorum,
 maxima pars provinciæ, tota nimirum illa pars
 quæ citra Rubricatum habitatur, provinciæ Nar-
 bonensi adjuncta fuerat quantum ad res ecclesia-
 sticas, cum Regibus Francorum optimo jure pare-
 ret quoad civiles, ad eorumque regnum pertineret.
 uti diximus in dissertatione de episcopatu Egarensi

NOTÆ.

fi, & in Notis ad Concilium apud Narbonem habitum sub Karolo Magno. Itaque passim in synodis Gallicanis per ea tempora celebratis reperias nomina Episcoporum Vrgellensium, Gerundensium, Barcinonensium, itémque Aufonensium, postquam Aufonensis Ecclesia fuit restaurata. De qua restoratione dictum est in Notis ad Concilium illud Narbonense cujus mox meminimus; atque iterum de ea agemus ex professo, cum occasio erit edendi Concilij apud Barcinonem habiti anno DCCCCVI.

MON. S. LAVR.] Erat monasterium illud in potestate Archiepiscopi Narbonensis jam inde à temporibus Ludovici Balbi Regis, cujus auctoritate unitum est Ecclesiæ Narbonensi; ut patet ex Præceptis Karlomanni Regis & Karoli Simplicis, quibus patris donationem confirmant. Nam Ludovici Præceptum hodie non extat. Tandem ea abbatia redacta est in prioratum undecimo Christi seculo, ac monasterio Crassensi unita; ut docent acta Concilij quod Dalmatius Archiepiscopus habuit apud Narbonem anno M XC.

MONAST. S. MARIÆ] id est, Crassensi, quod antiquitus Urbionis dicebatur, sito in confinio Narbonensi & Carcassonensi, ut loquitur Karolus Magnus in Præcepto de confirmatione donationum huic monasterio factarum.

COCONÉ] Locus est haud procul Montepessulano, retinens etiamnum hodie nomen. Ecclesiam verò Coconis Capitulo Magalonensi univit Gothofredus Episcopus Magalonensis circa annum M LXXX. ut fidem facit vetus carta à Gariello edita in historia Episcoporum Magalonensium. Ecclesiæ Cauconis, sive Coconis, rursus mentio extat in literis Galteri Episcopi Magalonensis & in literis

4 STEPHANI BALVZII
Ludovici VII. Francorum Regis apud eundem
Gariellum pag. 136. 197.

CONCILIVM MAGALONENSE.

CONCILIVM istud Magalonense fideliter
descriptum est ex vetustissima membrana quae
extat in archivo Archiepiscopi Narbonensis. Et
haud scio annon illud sit authenticum istius syno-
di. Sed valde dolendum est temporum injuria factum
esse ut priores lineae perirent magna ex parte. Est
tamen jacturam utcumque sarciant vetera monu-
menta quae extant in Chartulario ejusdem Archie-
piscopi Narbonensis fol. xxxviii. ubi sic scriptum
est. *Disposicione arcerfiti, anno incarnationis heri-
verbigena DCCCXCVIII. Indictione XII. Nonas Ma-*
in regno Septimania, territorio Magalonensi, in
Inquarias vocato, jam Ecclesia sancti Vincentii,
perhumiles Septimania, Spania, atque Provincia
su Christi, Arnustus videlicet sanctae Ecclesiae
me Narbone Metropolita, Amelius Vzeticensis,
Gimera Carchassensis, Reginardus Biterrensis, Na-
tigidus Vrgellitanensis, Autgarius Lutovenssis, Go-
rardus Agatensis, Vgbertus Nemausensis, Gome-
rius Magdalonensis, Benedictus Forojulensis, et
Reguiardus Cavalliensis. Haec tenus ex Chartulario
Reliqua enim hujusce Concilij acta illic descripta
non sunt. Falluntur ergo qui putant synodum istam
fuisse habitam anno DCCCXCIV. Nam & acta vetera
quae nunc in lucem eduntur, multo vetustiora me-
moriis illis quas ex Chartulario Narbonensis Ar-
chiepiscopi descripsimus, sat disertè praefertur an-
num noventesimum nonum, & memoriae ipsa, quae
bus illi utuntur ad constituendam opinionem suam

NOTA.

non annum DCCCXCIV. præscriptum habent, sed
 annum DCCCXCVIII. Verùm cum Indictio duodeci-
 ma, quæ in iisdem memoriis adnotata est, non con-
 grueret huic annorum numero, quæ in annum po-
 tius DCCCXCIV. incidebat, facilè sibi persuaserunt
 mendum heic esse, pròque DCCCXCVIII. legendum
 esse DCCCXCIII. demptâ literâ V. quæ quinarium
 numerum superaddebat. Indictio porro duodeci-
 ma, quæ causâ errandi fuit, incidit omnino in annum
 DCCCXIX. Præterea Gimera nondum erat Episco-
 pus Carcassonensis anno DCCCXCIV. nondum Re-
 gnardus ad Biterrensem cathedram pervenerat, ne-
 que Gerardus ad Agathensem, non Ugbertus ad
 Nemausensem, non denique Guntarius ad Magalo-
 nensem; ut patet ex Concilio apud Portum habito
 anno DCCCXCVII. Nam huic Portuensi synodo in-
 terfuisse reperiuntur alij sedium illarum Episcopi,
 quos ante istos vixisse patet ex Concilio habito anno
 DCCCXVII. apud monasterium sancti Tyberij in
 diœcesi Agathensi, & ex Concilio apud Fontem
 coopertam in diœcesi Narbonensi congregato anno
 DCCCXI. Ut nullus jam sit dubitandi locus quin
 Concilium istud Magalonense revocandum sit ad
 annum nongentesimum nonum.

.....RIAS VOCATO] Sirmondus legit
Juniaris, fortè vitio librariorum, cum scriben-
 dum esset *Iuncarias*, facili typographorum errore.
 Sic enim legendum esse admonet Gariellus, de hac
 modo agens, in Serie Præsulum Magalonensium
 pag. 91. Hunc enim locum, qui Junquieres hodie
 sive Joncerum dicitur à juncorum inibi silvescen-
 te copia, ut in humo uda & palustri, amplissimo
 quondam templo, quod sancto Vincentio sacrum
 est, vicinia tota percelebrem fuisse, donec furen-
 te Calvinistarum bello dirutum fuit. Hujus tamen

adhuc templi magnifica rudera extare, fornicis porro, qui olim fuit, proceritatem è mira fenestrarum altitudine æstimari, reliqua cum affabre structa, tum gradariæ præsertim cochleæ concinnum architectonices & elaboratum esse opus. Ecclesiam sancti Vincentij de Junqueriis monasterio Casæ-Dei donavit Gothofredus Episcopus Magalonenfis circa annum MXC. ut fidem facit idem Gariellus pag. 122. Quod donum confirmatum est à Galthero Gothofredi successore literis quæ extant apud eundem Gariellum pag. 136. in quibus disertè scriptum est *Ecclesiam sancti Vincentij de Junqueriis*. Ut nullus deinceps sit dubitandi locus quin pro *Iuniarias* scribendum sit *Iunquarias*, ut habetur in fragmento istius Concilij quod suprâ retulimus ex Chartulario Archiepiscopi Narbonensis.

REGNO SEPTIMANIÆ] Hujus regni mentionem facit etiam Karolus Calvus in Præcepto dato in monasterio sancti Saturnini prope Tolosam anno DCCCXLIV. quod extat in archivo Archiepiscopi Narbonensis, ubi hæc leguntur: *Notum sit omnibus sanctæ Dei Ecclesiæ fidelibus & nostris presentibus atque futuris quia quidam fidelium nostrorum REGNI SEPTIMANIÆ, vassus noster nomine Teodtfredus &c.* Item in Præcepto dato in monasterio sancti Dionysij anno DCCCLXVIII. quod habemus ex archivo monasterij sancti Petri Rodensis in diocesi Gerundensi: *Concedimus memorato fideli nostro Odoni vasso prædicti fidelis nostri Otgerij quasdam res juris nostri sitas infra SEPTIMANIÆ REGNUM in pago Russilionense.* Istius porro regni hos limites fuisse existimo, quicquid videlicet à Carcassone intercipitur inter mare mediterraneum, Rhodanumque, & montes Pyrenæos; ita ut non solum diocesis Helenensis

quæ pars est Galliarum, esset intra hos limites, sed etiam diœcesis Urgellensis ex provincia Tarraconensi. Ac de diœcesi quidem Helenensi nullus est dubitandi locus, quandoquidem, ut diximus, pars Galliarum est. Attamen si quis etiam probationes in hoc requirat, facilè exhibebimus. Nam & Præceptum Karoli Calvi quod retulimus ex archivo sancti Petri Rodensis, Comitatum Ruscinonensem, cujus iidem sunt limites qui & diœceseos Helenensis, in regno Septimaniæ fuisse docet. Deinde Lotharius, Ludovici Pij filius, in Præcepto dato anno xxi. imperij Ludovici Pij, quod extat in Chartulario Ecclesiæ Helenensis, Ruscinonensem pagum in Septimania esse scribit. Tum, Comitatus Vallis-Asperi, qui resectus est à Ruscinonensi, Septimaniæ quoque accensetur in Præcepto Ludovici Pij dato anno xx. imperij ejus, quod extat in eodem Chartulario Ecclesiæ Helenensis. Et in Constituto de monasteriis regni Francorum, quod à Sirmondo primùm, dein à Duchesnio editum est, inter monasteria quæ anno dcccxvii. censentur in Septimania, disertè nominatur *monasterium Valle-Asperij*, id est, monasterium Arularum in Comitatu Vallis-Asperiensis. Diœcesim porro Urgellensem, quæ tum, ut maxima pars provinciae Tarraconensis, Regibus Francorum parebat, partem Septimaniæ fuisse ostendunt Præcepta Ludovici Pij & Karoli Calvi quæ extant in archivo Ecclesiæ Urgellensis, quæ vidimus authentica. Nam Ludovicus ornans privilegiis monasterium sanctæ Gratiæ in ea diœcesi constructum, ait postulatum à se fuisse ut *ita monachi vel res ibidem pertinentes nostri proprij essent sicut cetera monasteria infra Septimaniam nostra esse constant*. Karolus autem in Præcepto de confirmatione bonorum ac privile-

giorum Ecclesiæ Urgellensis, ait inter cetera: *Præterea concedimus eidem sanctæ sedi, ut sicut alia Ecclesia Septimania, ita quoque eadem et rectores ejus semper habeant tertiam partem telonei de omnibus illius parrochia merchatis.* Præterea, Comes Palliarensis, quæ pars est diœceseos Urgellensis, in Septimania esse dicitur in actis anno xi. imperij Ludovici Pij confectis, quæ extant in archivo Ecclesiæ Urgellensis.

SUNIARIUM COMITEM] filium Vvifredi pilosi Comitis Barcinonensis, ut ego quidem arbitror. Iste verò fuit primus Comes Urgellensis, & Selvam Ecclesiæ Urgellensis pervasorem foverat adversus Ingobertum Episcopum. Quam ob rem excommunicatus fuerat in synodo Trecenti Stephani VI. Papæ, & in pluribus synodis Galliæ Narbonensis. Ac licet Ingobertus sedem suam recepisset, eique Nantigifus canonicè substitutus fuisset, adhuc tamen Suniarius durabat in excommunicatione. Tandem in se reversus, veniam petiit, nimirum in hac synodo Magalonensi.

PARICONSILIUM] unica dictione, id est præsentibus nobis in synodo, qui in commune consulere debemus, si quid alicujus momenti ingruat intra provinciam. Huc enim referenda est significatio hujus vocis; & istud, par consilium vocant Patres Concilij Andegavensis habiti anno cdlv. tum in præfatione, tum etiam in fine canonum. Pro quo parem consultum dixit Frotarius Episcopus Tullensis in epistola x. quæ data est ad Drogonem Episcopum Metensem, & parem consensum Ludovicus Pius in epistola ad Sicharium Archiepiscopum Burdegalensem.

FOROIULENSIS] in secunda Narbonensi Episcopi enim illius tractus frequenter per ea tem-

N O T A.

pora conveniebant ad synodos Episcoporum primæ Narbonensis. Is porrò Benedictus interfuit etiam Concilio celebrato apud Fontem-coopertam anno DCCCXI.

Q U E R I M O N I A.

I STAM Berengarij Vicecomitis Narbonensis adversus Guifredum Archiepiscopum Querimoniam Gallicè vertit vir clarissimus Guilielmus Catellus Senator Tolosanus, eamque sic versam edidit in pagina 575. Memoriarum Historiæ Occitaniæ. Nos verò eam, ut proposita est, reperimus in veteri membrana quæ extat in archivo Archiepiscopi Narbonensis, innumeris illam quidem, ut ita dicam, solæcismis fœdatam, ut ferebat illa ætas, sed quæ simplicem ac minimè fucatam veritatem ubique spirat, adeoque etiam propter hos nævos nobis debet esse venerabilis. Nota est celeberrimi viri Cæsaris Cardinalis Baronij prudens admonitio, qui in simili causa retinendos putavit solæcismos ac barbarissimos. *Nam sciendi curiositas* (inquit ille ad annum M X I X. §. v.) *quæque aspera condiens, suavia reddit.*

De tempore porrò quo Querimonia isthæc proposita est, video non unam esse omnium sententiam. Nam aliqui putant actum id esse anno M L X V I. & quidem in Concilio apud Narbonem habito, decepti, opinor, auctoritate quorundam aëtorum illius anni quorum mentio extat apud Catellum in pag. 582. & 781. earundem Memoriarum, quæ verò docent graves tum controversias fuisse inter Archiepiscopum & Vicecomitem. Sed ego ut aliter sentiam faciunt multa. Nam ista Querimonia prolata fuit coram Legatis Summi Ponti-

